

שיעור על הגדה של פסח - ליל י"א ניסן תשע"ח Congregation Keter Torah – Rabbi Duvie Weiss

1) כנגד ארבעה בנים דברה תורה

אחד חכם. ואחד רשע. ואחד תם. ואחד שאינו יודע לשאול:
תכם מה הוא אומר. מה העדות והחקים והמשפטים אשר צנה יהוה אליהם אתכם. ואף אתה אמור לו
כהלכות הפסח אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן: **רשע מה הוא אומר.** מה העבודה הזאת לכם. לכם
ולא לו. ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעקר. ואף אתה הקהה את שניו ואמור לו. בעבור זה
עשה יהוה לי בצאתי ממצרים. לי ולא לו. אלו הנה שם לא הנה נגאל: **תם מה הוא אומר.** מה זאת.
ואמר אליו בחזק יד הוציאנו יהוה ממצרים מבית עבדים: **ושאינו יודע לשאול את פתח לו.** שנאמר,
והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה יהוה לי בצאתי ממצרים:

שם משמאל הגדה של פסח

שאלת החכם היה מדוע בעינינו צווי דוקא. הלא סגי ועדיף אם עשה מצות מנדיבת הלב. ותי' האבא הוא
דיותר עדיף להיות שלוחא דרחמנא דרק אז שייך שהמצוה יוצרת השכר של עולם הבא דרק אם עשה
מצד שלוחא דרחמנא שהיה שליח ה' רק אז שייך לומר שיוצר העולם הבא שנובע מהמצוה. וזהו התי'
אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן. הטעם שנשאר לאחר האכילה הוא העולם הבא.

שפת אמת ספר ויקרא - לפסח - שנת תר"מ

ומה שאין מברכין ברכת המצות על סיפור יצ"מ. י"ל שהוא דבר המוטל עלינו בעצמנו גם אם לא היינו
מצווין על זאת. ולא שייך על זה ברכה. כדאיתא עבדא דמפיק ליה מארי' לחירות ויהיב לי' כספא
ודהבא אית לי' לשבחא כו': (נתיבות – אשר גאלנו).

2) בין כוס שלישי ורביעי לא יפסיק

לכן אמר לבני ישראל אני ידוד והוצאתי אתכם ממצרים סבלת מצרים והצלתני מעבדותם וגאלתי
אתכם בזרוע נטויה ובשפטים גדלים: ולקחתני אתכם לי לעם והייתי לכם לאלהים וידעתם כי אני ידוד
אלהיכם המוציא אתכם ממצרים סבלת מצרים: והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי למת אתה
לאברהם ליצחק וליעקב ונתתי אתה לכם מורשה אני ידוד:
ספר בראשית פרק טו

(יג) ויאמר לאברהם ידע מדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדים נענו אתם ארבע מאות שנה:
הגדת ר' שלום שבדרון

שנינו במס' פסחים בין הכוסות הללו אם רצה לשתות שותה, אבל בין שלישי לרביעי לא ישתה
ובמה נשתנו כוס שלישי ורביעי שאסור להפסיק ביניהן? אמרו בירושלמי שיין שקודם המזון ובתוך
המזון אין בו חשש שכרות אבל כוס שלישית שבאה לאחר המזון עלולה לשכר, ולכן לא ישתה בין כוס
שלישית לכוס רביעית. אמנם נראה, כי נרמז כאן דבר נפלא.

לפי שתי הלשונות האחרונות שהן וגאלתי ולקחתי הינן כחטיבה אחת של שני חלקים בגאולה, אשר א'
ללא השני אינו בר קיימא. ובין שלישית לרביעית בין 'וגאלתי ולקחתי' היינו בין יציאת מצרים לבין

שיעור על הגדה של פסח - ליל י"א ניסן תשע"ח
Congregation Keter Torah – Rabbi Duvie Weiss

קבלת התורה, שם אפשר להשתכר ולחשוב שהגענו אל התכלית בעצם היציאה מהגלות. ולכן בין שלישית לרביעית לא ישתה.

(3) הגדת שם משמואל

אלו קרע לנו את הים יש לדקדק השינוי שבלשון הכתוב נקרא בקיעת ים סוף ובלשון חכמים קריעת ים סוף, ונראה דהנה ענין קי"ס הוא סילוק שבין ההעלם להגלוי

(4) הגדת אמרי חן – יהודה העשיל לעווענבערג

וז"ל מרן החתם סופר זצלה"ה מה שמקשין הראשונים למה לא תקנו ברכה שציונו לספר ביציאת מצרים, ויש מתרצין שנכלל בברכת דאשר גאלנו, ואינו מובן לכאורה, דלמה אין מברכין עובר לעשייתו קודם שמתחילין לספר ההגדה. וי"ל דאיתא בפרק ע"פ מתחיל בגנות ומסיים בשבח עבדים היינו מתחלה ע"ז היו אבותינו וכו'. והנה כמו שחייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים, כמו כן חייב אדם לראות עצמו כאלו הוא היה מעובדי ע"ז ועכשיו קרבו המקום לעבודתו, והנה מצינו בטבילת גרים שמברכין לאחר טבילה, מפני שקודם טבילה אינו יכול לומר וציונו מפני שעדיין הוא בבחי' כאילו הי' מעובדי ע"ז. ה"נ קודם ספור יציאת מצרים אינו יכול לומר וציונו

(5) הגדה של פסח

אמר רבי אלעזר בן עזריה הרי אני כבן ע' שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות עד שדרשה בן זומא למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך ימי חיך הימים כל ימי חיך הלילות...

מעשי ה'

ובמה שאמר ר"א הריני כבן שבעים שנה.. ויתכן לדעתי לומר ע"פ דרכנו שהיה אומר ר"א הריני כבן ע' שנה שכמו שאותם שגלו בין בית לבית שהיו ע' שנה... והאות שעל זה תמצא שנא' בבנין בית שני בעזרא ויעשו חג המצות שבעת ימים בשמחה כי שמחם ה' כנראה שבתוך הע' שנה לא ספרו ביצמ"מ לעשותו בשמחה, וא"כ הטיב לומר ר"א שהוא כבן ע' שנה ר"ל כאותו הדור שהיו באותם ע' שנה ושלא זכה למצא ראייה שתאמר יציאת מצרים בגלות עד שדרשו בן זומא.

(6) ויהי בחצי הלילה

(7) דברי יוסף – יתרו

חלוק בין נסי מצרים ובין נסי שנעשו על להם על הים, דבנסי מצרים היה נעשה נסים ונתקדש שמו הגדול ע"י המצרים שהם נעשו כלים להתקדש ש"ש על ידם שעשה נפלאות בארץ אבל ישראל נשארים על הטבע, אולם בקריאת ים סוף היה להיפך שנתקדש ש"ש ע"י ישראל שקרע להם הים והמצרים נשארו על הטבע